

STEEDS MEER VROUWEN OP SCHOOL

U had het al gemerkt: u komt in de leraarskamer steeds meer vrouwen tegen.

Gemiddeld zes kansen op tien, in het basisonderwijs zelfs drie kansen op vier.

Men noemt dit de feminisering van het onderwijs. Dat is een tendens die zich

overal in Europa voordoet. Maar in Vlaanderen gaat de evolutie toch wel bijzonder

snel. In Wallonië bijvoorbeeld bedraagt de stijging van het aantal vrouwen de jongste

jaren maar één derde van de stijging bij ons. Heel veel leraressen werken echter

deeltijds. Ook dat is een opvallend sterke tendens. Die zorgt er o.a. voor dat er voor

de leerlingen niet zoveel verandert: het aantal lessen dat zij van vrouwen krijgen

stijgt niet zo snel als het aantal leraressen op school. Wij vragen ons af of we de

vervrouwelijking van het onderwijs een probleem moeten noemen of gewoon als

feit moeten vaststellen. Opmerkelijk daarbij is dat vrouwen er wel in aantal maar

niet in positie op vooruit gaan. Hoe hoger het niveau of de functie hoe meer mannen

we immers op school tegen het lijf lopen. Daar zit méér achter.

DE VROUWEN RUKKEN OP

Er staan op dit ogenblik aanzienlijk meer vrouwen in het onderwijs dan mannen : ongeveer 60 % vrouwen tegenover 40 % mannen. Die trend is al een tijdje aan de gang maar de verhouding **evolueert snel**. In 1982 waren er nog 53 % vrouwen en 47 % mannen. Sinds 1985 zijn er precies 4854 mannen uit het onderwijs verdwenen en zijn er 1932 vrouwen bijgekomen.

Percentage vrouwelijke leerkrachten, alle netten, alle niveaus, 30/06/1991

(Gegevens Departement Onderwijs, berekening P. Cloos).

HOE HOGER, HOE MINDER VROUWEN

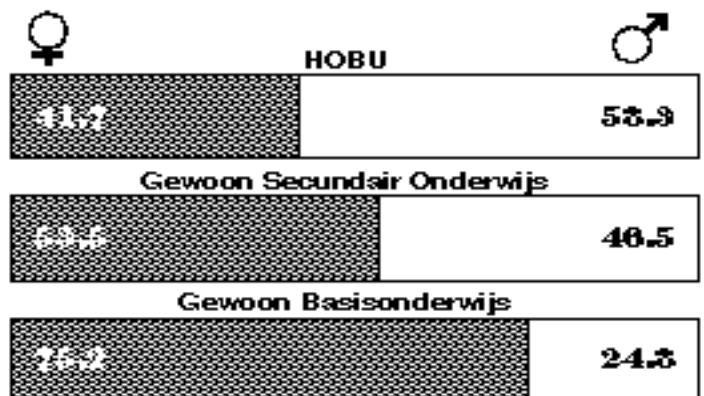
Hoe hoger het onderwijsniveau, hoe minder vrouwen er lesgeven. De verschillen zijn opvallend. In het gewoon **basisonderwijs** zijn nu drie leerkrachten op vier vrouwen. Sinds 1985 zijn daar 952 mannen minder en 3529 vrouwen meer : een stijging van meer dan 3 %. Het buitengewoon basisonderwijs werd in die cijfers niet meegerekend. Daar is de stijging nog sterker : van 75 % vrouwen in 1985 naar 80 % op dit ogenblik. Er kwamen op vijf jaar tijd 492 vrouwen bij en 10 mannen. Het kleuteronderwijs zit wél in de cijfers. Daar werken nu in totaal 173 mannen. Dat is meer dan tien jaar geleden maar de vrouwen maken er toch nog ongeveer 99 % van de dienst uit.

In het gewoon **secundair onderwijs** gaven tien jaar geleden nog meer mannen dan vrouwen les. In 1985 waren er 52,5 % vrouwen. Nu komt er nog één procent bij : 53,5 % tegenover 46,5 % mannen. Er zijn wel opvallend meer vrouwelijke regenten dan licentiaten maar in beide groepen vormen vrouwen nu toch de meerderheid.

Het buitengewoon secundair onderwijs zit niet in die cijfers. Daar is de evolutie nog sterker. In 1985 was de verhouding fifty-fifty. Sindsdien

vertrokken er 239 mannen en kwamen er 27 vrouwen bij. Nu zijn daar 53 % vrouwen.

Alleen in het **hoger onderwijs** buiten de universiteit (HOBU) geven nog meer mannen les dan vrouwen : 58 % mannen tegenover 42 % vrouwen. Maar ook hier rukken de vrouwen op. In 1985 waren er nog 61 % mannen en 39 % vrouwen. Sindsdien kwamen er 164 mannen bij tegenover 662 vrouwen.

Percentage vrouwelijke en mannelijke leerkrachten per niveau, alle netten, 30/06/1991

(Gegevens Departement Onderwijs, berekening P. Cloos).

MEER MANNEN VASTBENOEMD

Vaste benoemingen zijn blijkbaar in verhouding meer weggelegd voor mannen dan voor vrouwen. Van alle **tijdelijken** is maar één op vier een man. Vooral in het lager onderwijs zijn de cijfers opvallend : 81 % van de tijdelijken zijn vrouwen. Het voorbereidend rapport voor de OESO-doorlichting schetst de drastische evolutie op dit vlak in Vlaanderen tussen 1984 en 1989. In totaal dáálde in die periode het aantal tijdelijken bij de mannen met 11 %. Bij de vrouwen stéég dat aantal met 24 %.

	VASTBENOEMD			TIJDELIJK			TOTAAL		
	V	D	T	V	D	T	V	D	T
<i>Kleuter</i>	99	99	99	97	96	96	99	98	99
<i>Lager onderwijs</i>	57	88	62	78	84	81	61	87	66
<i>Lager secundair</i>	41	61	52	52	63	60	42	62	54
<i>Hoger secundair</i>	35	63	49	57	62	60	38	63	51
Totaal	55	66	59	75	72	73	58	68	62

(V = Voltijds ; D = Deeltijds ; T = Totaal)

Percentage vrouwelijke leerkrachten : vastbenoemden, tijdelijken, voltijdsen en deeltijdsen, alle netten, per niveau, 01/01/1990

(Gegevens Departement Onderwijs, berekening H. Page voor de Koning Boudeuwijnstichting).

MEER VROUWEN DEELTIJDS

Veel meer vrouwen dan mannen werken deeltijds : 68 % van de deeltijdsen zijn vrouwen, 32 % zijn mannen. In het lager onderwijs zijn zelfs 87 % van de deeltijds werkenden vrouwen. In het secundair daalt dat cijfer tot 62 %. Bij de tijdelijken zijn de verschillen tussen voltijdsen en deeltijdsen niet zo groot. Maar **bij de vastbenoemden** merken we opvallende verschillen op elk niveau. In het lager onderwijs zijn 88 % van de deeltijdsen en 57 % van de voltijdsen vrouwen. In het hoger secundair onderwijs zijn maar 35 % van de vastbenoemde voltijdsen vrouwen, bij de vastbenoemde deeltijdsen is dat een pak meer : 63 %.

Het voorrapport van de OESO signaleert een sterke evolutie naar deeltijds werk bij onze leraressen. In de periode tussen 1984 en 1989 daalde het aandeel van de mannen in deeltijds werk met 2 % maar het aantal deeltijds werkende vrouwen steeg met 51 % !

MEER VROUWEN IN HET VRIJ ONDERWIJS

In het algemeen vinden we procentueel de meeste vrouwen in het vrij onderwijs en de minste in het gemeenschapsonderwijs. Vooral het vrij secundair onderwijs heeft in verhouding tot de andere netten méér vrouwen. En in het HOBU van het gemeenschapsonderwijs is maar één leraar op drie een vrouw. De evolutie in de voorbije tien jaar geeft echter in elk net en op elk niveau hetzelfde beeld : het aantal vrouwen neemt toe met stappen tussen 5 en 10 %. De stijging is echter het grootst in het provinciaal onderwijs. Daar gaan de vrouwen er op elk niveau met 10 à 15 % op vooruit.

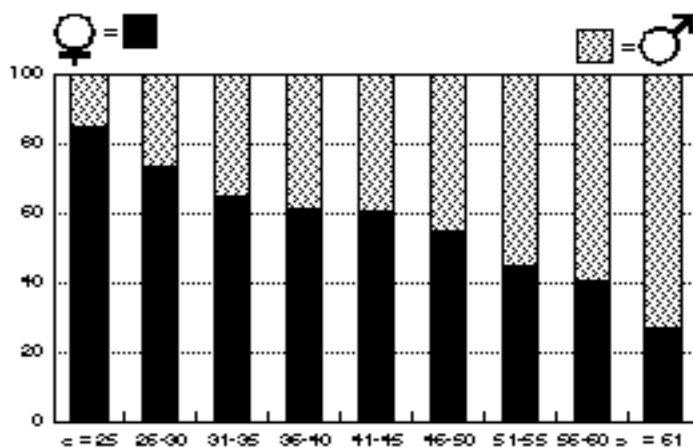
	Gemeen- schap	Provin- ciaal	Gemeente- lijk	Vrij
Lager (zonder kleuters)	61	64	61	69
Secundair	45	41	44	57
HOBU	34	42	41	45

Percentages vrouwelijke leerkrachten per net en per niveau op 30/06/91

(Gegevens Departement Onderwijs)

HOE JONGER, HOE MEER VROUWEN

De vrouwelijking is al een tijdje aan de gang. Hoe ouder de leerkrachtengroep hoe meer mannen; hoe jonger de groep, hoe meer vrouwen. En op elk niveau hebben de vrouwen de jongste gemiddelde leeftijd. Op de tabel merkt u dat per oudere leeftijdscategorie het aantal mannen toeneemt. Vrouwen vloeien gemiddeld ook jonger af dan mannen. Eens over de vijftig jaar zijn de mannen weer in de meerderheid. Voor de jonge leerkrachten is de situatie even duidelijk. Onder de dertig jaar vindt u in het onderwijs maar één man tegenover vier vrouwen. Onder de 25 jaar is zelfs 85 % een vrouw. De feminisering van het beroep zal dus in de toekomst nog sterker worden.

Procentueel aandeel van de seksen per leeftijdsgroep, alle niveaus, alle netten, 30/06/1991

(Gegevens Departement Onderwijs, berekening P. Cloos)

ADMINISTRATIEF PERSONEEL : IDEM

Uit een niet-gepubliceerde verhandeling van G. Vergauwen (KUL, 1990) blijkt dat het bij het administratief personeel van de school van hetzelfde laken een broek is. Van de opvoeder-huismeesters en directiesecretarissen is 51 % een vrouw. Maar bij de (grote groep) studiemeester-opvoeders is dat al 67 % en bij de klerk-typisten 83 %. □